

Türk Kütüphaneciliği Dergisinin Bilişsel ve Entelektüel Yapısına İlişkin Bir Analiz

An Analysis of the Cognitive and Intellectual Structure of Turkish Librarianship Journal

Coşkun Polat^{*}, Mehmet Ali Akkaya^{} ve Kasım Binici^{***}**

Öz

Bilimsel bir yazının başlığı, özeti ve anahtar kelimeleri okurun o yazı hakkında en kısa sürede ve gerçekçi bir fikir sahibi olmasını sağlamasının beklendiği bölümlerdir. Bilimsel yazıların söz konusu bölümlerinde sağlanacak tutarlılık, bu yazıların yer aldığı yayınların odak, kapsam ve entelektüel yapısının da okura doğru ifade edilmesini sağlayacaktır. Bu çalışma anahtar kelimeler aracılığı ile Türk Kütüphaneciliği dergisinde yayımlanan hakemli makalelerdeki tematik örüntüleri ortaya koymayı amaçlamıştır. Bunun için yazarlar tarafından makalelere tanımlanan anahtar kelimelerden yararlanılmış, kelime birlikteliği ve ağ analizi yöntemleri kullanılarak dergi içeriğinin tematik yapısı ve süreç içindeki değişimi incelenmiştir. 2000-2016 yıl aralığında (2016 yılında yayınlanmış iki sayı) toplamda 209 hakemli makale üzerinde yürütülen inceleme neticesinde dergide işlenen konuların çeşitlilik gösterdiği, anahtar kelimelerden oluşan ağın yoğunluğunun düşük olduğu (0,008) ve kelime topluluklarında dönemsel olarak yapısal değişikliklerin yaşandığı görülmüştür.

Anahtar Sözcükler: Türk Kütüphaneciliği dergisi; kelime birlikteliği analizi; sosyal ağ analizi; anahtar kelime analizi.

Abstract

The title, abstract and keywords of a scientific writing are sections that are expected to enable the readers to have a rapid and realistic idea of what the writing is all about. Consistency in the mentioned sections, will provide the right representation of the focus, scope and intellectual structure of the publications that these writings take place. Through this study it is aimed to reveal the thematic patterns of the peer-reviewed articles published in the Turkish Librarianship journal. With this reason in mind, the thematic structure of the journal content and the changes throughout the process were analysed in the light of word association and network analysis methods, and by using the keywords of every article identified by their own authors. Results of the analysis carried out on a total of 209 peer-reviewed articles at a time range between 2000 to 2016 (including two issues published in 2016) showed a thematic diversity, a low density of the keyword network (0.008) and periodical changes in the word community.

Keywords: Turkish Librarianship journal; co-word analysis; social network analysis; keyword analysis.

^{*} Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: polatcoskun@karatekin.edu.tr
Prof. Dr. Çankırı Karatekin University Department of Information and Records Management

^{**} Yrd. Doç. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: mehmetaliakkaya@karatekin.edu.tr

Ass. Prof. Dr. Çankırı Karatekin University Department of Information and Records Management

^{***} Yrd. Doç. Dr. Çankırı Karatekin Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü. e-posta: kbinici@karatekin.edu.tr
Ass. Prof. Dr. Çankırı Karatekin University Department of Information and Records Management

Giriş

Alana ilişkin bilimsel bir süreli yayının varlığı, Türkiye’de kütüphanecilik disiplini ve mesleğinin en temel ve alana saygınlık kazandıran oluşumlarından biridir. 1952-1986 yılları arasında *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (TKDB)* adıyla çıkarılan mesleki dergi, ülkemiz kütüphaneciliğinin en önemli köşe taşlarındandır. 19 Kasım 1949 tarihinde kurulan (Tonta, 1985, s. 39) Türk Kütüphaneciler Derneği’nin kuruluşundan yalnızca 3 yıl sonra, derneğin resmi yayın organı olarak yayın hayatına başlayan dergi 1952-1958¹ periyodunda yılda iki sayı, 1959’dan günümüze de yılda dört sayı olarak yayımlanmaktadır. Türkiye’de kütüphanecilik alanında ilk olma niteliğini taşıyan *Türk Kütüphaneciliği* dergisi aynı zamanda ülkede uzun soluklu yayımlanan nadir akademik dergiler içerisinde yer almaktadır (Kozak, 2002, s. 239). Akademik dergiciliğin zor bir iş olduğu ülkemizde Sefercioğlu bu başarının sırrını, “amatörce üstlenilen profesyonel tavır ve ona eşlik eden sınırsız özveri” olarak göstermiştir.²

Ülkemizde kütüphanecilik ve bilgi bilimi alanına yön veren, disiplinin bilimsel ve mesleki evriminin hızına doğrudan katkı sağlayan *TKDB*, yayın hayatı süresinde kilometre taşı olarak tanımlayabileceğimiz önemli gelişmeleri yaşamıştır. Dergi zamanla meydana gelen siyasi, teknolojik ve mesleki dönüşüm atmosferine bağlı olarak gelişmelere ve değişimlere cevap vererek, günümüze kadar kararlılıkla yayın hayatında var olmayı başarmıştır. Bu süreçte bilim dünyasındaki saygınlığını da sürekli olarak arttırmıştır. Türkiye Cumhuriyeti siyasi tarihinin çeşitli merhalelerden geçtiği göz önüne alınırsa, ülkede faaliyet gösteren örgütlerin ve yayın organlarının bu dönemlerden etkilenmemesi olanaklı değildir. Söz konusu etkileşimin dergimize yansımalarının isim değişikliği şeklinde olduğu söylenebilir. Aynı durumu çalışmasında değerlendiren Keseroğlu, 1980 öncesi ve hemen sonrası genel olarak derneklere güven duyulmaması tutumuna bağlı olarak derginin adının içerisinde “dernek” sözcüğünün olmasını isim değişikliğinin başlıca gerekçesi olarak ifade etmiştir (Keseroğlu, 2002, s. 235). 1986 yılında Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Kurulunda dernek adının değiştirilmesine yönelik alınan kararın ardından, resmi prosedürün devam ettiği süreç içerisinde dergi isminin de değiştirilmesi gündeme gelmiştir. Bu düşünceden hareketle, 1987 yılında dergi adı değiştirilerek -cilt 1 ve sayı 1’den başlayacak şekilde- *Türk Kütüphaneciliği* adıyla yayın hayatına devam etmiştir (Atılğan, 2002, s. 251).

1993 yılında kütüphanecilik alanının önemli evrensel mesleki dizinlerimizden olan *LISA (Library and Information Science Abstracts)* kapsamında dizinlenmeye başlayan (Aslan, 1993, s. 243, 2002, s. 280) *Türk Kütüphaneciliği* dergisi, 1994 yılından itibaren de ISSN (Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası) numarası ile yayımlanarak (Atılğan, 2002, s. 253) uluslararası platformlarda varlığını göstermiştir. Bilimsel nitelik açısından önemli bir diğer gelişme de derginin hakemli statüsüne kavuşması ile 1995 yılında yaşanmıştır. 1995 yılını pek çok ulusal dergi için milat olarak kabul eden ve Türkiye’deki akademik dergilerin hakem denetimine girmeye başladığı yıl olarak tanımlayan Kozak (2002, s. 239), akademik dergilerdeki bu değişimin nedenini; “bu dönemde Türkiye üniversitelerinde akademik yükseltmeler için makale yayımlama ölçütünün yaygın bir şekilde uygulanması” şeklinde ortaya koymuştur. Benzer bir bakış açısını paylaşan Kaçar (2012, s. 759) Türkiye’deki sosyal bilimler enstitülerine ilişkin dergilerin akademik odaklanma problemi ile karşı karşıya olduklarını, dergilerde “sadece akademik unvan veya kurum içi akademik kriterlerin sağlanmasında gerekli puanları toplamak” için yazıların kaleme alındığını iddia etmektedir. Derginin 60. yıl özel sayısında *Türk Kütüphaneciliği* hakkında ayrıntılı bir yazı kaleme alan editör “makaleler ağırlıklı olarak akademik çevreden geliyor” (Gülle, 2012, s. 644) tespitiyle dergiye yazıları ile katkı veren en

¹ Derginin 1956 yılında üç, 1957 yılında ise dört sayı olarak yayımlanması, yayın periyodunun istisnalarıdır.

² Derginin nasıl bir özveriyle ayakta tutulduğuna ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Sefercioğlu, N. (2002). Ellinci Yılında Türk Kütüphaneciliği Dergisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 264-273.

önemli grubun akademisyenler olduğunu vurgularken, alanda yapılmış daha önceki çalışmalarda da aynı saptamayı görmek olanaklıdır (Kozak, 2002, s. 245; Tonta, 2002, s. 291-294).

Teknolojinin sunduğu olanaklar ile *Türk Kütüphaneciliği* dergisi sanal ortamda da varlığını göstermeye başlamış, sanal ortamın tüm olanaklarından sonuna kadar yararlanmaya çalışmıştır. Bu bağlamda derginin tüm sayılarının sayısallaştırılarak elektronik ortama aktarımı gerçekleşmiş ve 2002 yılında derginin 50. yılına armağan olarak tüm sayılara internet erişimi sağlanmıştır (Gürdal ve Ertürk, 2002, s. 330). Türk Kütüphaneciliği Editörler Kurulunun (2014, s. 235) aktarımıyla, ileriki zamanlarda bir hırsızlık olayından sonra dergi kayıtlarının tutulduğu sunucunun çalınması ve yedekleme işlemi de yapılmadığı için derginin sayısallaştırılmasına ilişkin bütün emeklerin bir anda yok olması, *Türk Kütüphaneciliği*'nin tarihindeki en ilginç yaşanmışlıklardan biridir.

Elektronik sürümüne bir süre ücretli olarak erişim sağlanan dergi için, 2006 yılında açık erişim politikası benimsenmiş (Atılğan, Atakan ve Bulut, 2008, s. 398) ve 2010 yılı Ağustos ayında derginin tüm arşivine tam metin ve ücretsiz olarak internetten erişim olanaklı hale gelmiştir (Gülle, 2012, s. 646). 60. yayın yılına özel hazırlanan ve dergi web sitesinde erişime açık olan "*Türk Kütüphaneciliği Dergisi'nin 60. Yıl Belgeseli*", *Türk Kütüphaneciliği*'nin serüveni hakkında detaylı bilgiler sunmakla birlikte, derginin alana öncülük ettiği uygulamalardan biri olma özelliğini de taşımaktadır.

Türk Kütüphaneciliği dergisi bugün birçok akademik yükseltmede ölçüt olarak kabul edilen veri tabanında yer almaktadır. Dergide yer alan makaleler *Türkiye Makaleler Bibliyografyası, LISA, "Library, Information Science and Technology Abstracts (LISTA)"* ve "*TÜBİTAK/ULAKBİM TR Dizin Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı*"nda dizinlenmektedir³. Tarihsel süreçte dergi için vurgulanması gereken en önemli gelişmelerden biri de 2015 yılından itibaren *Emerging Sources Citation Index (WoS ESCI)* veri tabanında yer almaya başlayarak, bilimsel nitelik ve uluslararası tanınırlık açısından sayılı ulusal dergiler arasında yer almış olmasıdır. Bu yeni statü hiç şüphesiz derginin ulusal ve uluslararası saygınlığına ivme kazandırmıştır.

Önceki Çalışmalar

Türk Kütüphaneciliği dergisi alanında en yaygın kullanılan, alanın temel danışma kaynağı, tarihi, coğrafyası, felsefesi ve dili olma özelliğini (Keseroğlu, 2002, s. 218) taşıdığı içindir ki dergi üzerinde farklı dönemlerde farklı yazarlar tarafından birçok yayın kaleme alınmıştır. Dergiyi içerik yönünden 1952-1971 yıl aralığını kapsayacak şekilde Çakın (1980), 1952-1994 yıl aralığında ise Yontar ve Yalvaç (2000) ele almışlardır. Bir başka çalışmada Türkiye ve Ürdün'de yayınlanan kütüphanecilik dergilerinin karşılaştırmalı bir içerik analizi yapılmış ve Türkiye'yi temsilen *Türk Kütüphaneciliği* dergisi seçilmiştir (Abu Ishneineh, 1996). Kurbanoglu (1996) da *Türk Kütüphaneciliği* dergisindeki makaleler üzerinde bir atıf analizi yapmıştır. Tonta (2002) ise *Türk Kütüphaneciliği* dergisinde yayımlanan makaleler üzerine bir bibliyometrik çalışma gerçekleştirmiş ve derginin hakemli olmadan önceki ve sonraki makaleleri üzerinde karşılaştırmalı bir inceleme yürütmüştür. Tonta çalışmasında ayrıca makalelerin konularına göre dağılımını da incelemiştir. Araştırmanın merkezinde Türk Kütüphaneciliği dergisinin yer aldığı bir başka çalışmada Atılğan (1997) başlangıcından 1990'lı yıllara kadar geçen sürede dergide ağırlıklı olarak yer alan konuları ele almış, içeriği örtüşen benzer bir çalışmada ise incelemeyi 2002 yılına kadar getirmiştir (Atılğan, 2002). Farklı yöntemlerin kullanıldığı bu çalışmalarda nitelemeler, sınıflandırmalar veya makale dağılımları farklılık gösterdiğinden, kıyaslama adına konu örtüşmelerini saptamak güçtür. Buna karşın, konu bazında yaklaşım gösteren söz konusu incelemeler benzer odak noktalara yöneldiği için bu kaynaklara çalışmanın bulgular bölümünde yeri geldiğinde ayrıca değinilecektir.

³ <http://www.tk.org.tr/index.php/TK>

Literatüre bakıldığında, yukarıda sözü edilenlerin dışında çalışmanın konu ve kapsamını bizzat *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin kendisinin belirlediği farklı araştırmalar görmek de mümkündür. Örneğin 2008 yılında yapılan bir çalışmada alanın bir diğer dergisi olan *Bilgi Dünyası* ile *Türk Kütüphaneciliği* üzerinde karşılaştırmalı bir atıf analizi gerçekleştirilmiştir (Atılğan ve diğerleri, 2008). Bitri ve Keseroğlu (2015) ise aynı dergilerde yer alan makalelerdeki özleri esas alarak bir inceleme yürütmüşler ve yaptıkları karşılaştırmada *Türk Kütüphaneciliği*nde yer alan makalelerde öz hazırlama kural ve gereklerini yerine getirme düzeyinin daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Kurulgan (2015, ss. 320-356) tarafından kaleme alınan çalışmada, *Türk Kütüphaneciliği* ve *Library Trends* dergilerinde yer alan hakemli yazılar bibliyometrik yaklaşımla ve “yönetim ve organizasyon” konusuyla daraltılarak karşılaştırılmıştır. *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin 50’nci yılına özel yayımlanan sayısında, derginin yayın hayatındaki serüvenini, gelişimini ve içeriğini değerlendiren çalışmalar da yapılmıştır (Akbulut, 2002; Aslan, 2002; Gürdal, 2002; Gürdal ve Ertürk, 2002; Keseroğlu, 2002; Kozak, 2002; Sefercioğlu, 2002; Şenalp, 2002).

Şenalp’a göre derginin ilk dönemlerinde yabancı ülke kütüphanelerine staj ve inceleme yapmak üzere gönderilen kütüphaneciler, yurda döndüklerinde yaptıkları incelemeler ve çeviriler ile dergiye yayın kazandırmışlardır. 1954 yılında Ankara, 1964’de İstanbul ve 1972 yılında Hacettepe Üniversitesinde açılan kütüphanecilik bölümlerinde yetişen akademisyenlerin araştırmaları, dergiye bilimsel ağırlık kazandırmıştır (Şenalp, 2002, s. 261). Nitekim dergi ile ilgili yapılan çalışmalardan elde edilen bulgulara göre dergiye en büyük katkının akademisyenlerden geldiği görülmektedir (Abu Ishneineh, 1996, s. 42; Kozak, 2002, s. 245; Tonta, 2002, s. 294). Dergide yayımlanan makalelerin yıllarına göre yaptığı bir kıyaslamada Keseroğlu (2002, s. 226) derginin başlangıcında ağırlıklı olarak deneme niteliğinde olan yazıların, 50 yıllık süre sonunda uluslararası onay almış hakemli makalelere dönüştüğü sonucuna varmıştır. Derginin web ziyaretleri üzerine yapılan farklı bir çalışmada ise *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin yerel bir dergi olduğu sonucu ortaya çıkmıştır (Çapkın, 2014, s. 313).

Türk Kütüphaneciliği dergisine yönelik olarak günümüze kadar farklı dönemlerde farklı araştırmacılar tarafından içerik analizi, bibliyometrik analiz, atıf analizi ve konu analizleri gerçekleştirilerek alan yazınına önemli katkılar sağlanmıştır. Aynı şekilde, atıf alma düzeyleri ve özetler gibi farklı parametreler esas alınarak, *Türk Kütüphaneciliği* dergisi ile kütüphanecilik alanının diğer süreli yayınlarının karşılaştırılarak hem mevcut durumun tespit edildiği, hem de sorunların yanı sıra derginin daha başarılı olması için çözüm önerilerinin de ortaya konduğu araştırmalar mevcuttur. Ancak literatür analizinde görüldüğü gibi daha önce yazar anahtar kelimeleri kullanılarak bir araştırma yapılmamıştır. Sayısal ortam bir çalışmanın tüm unsurlarında tarama ve erişim kolaylığı sağlıyor olsa da profesyonel dizinlemede anahtar kelimeler, başlık ve özet ile birlikte bir bilimsel yayın hakkında en hızlı ve genel bilgi edinmeyi sağlayan unsur olarak önemini korumaktadır. Bu nedenle çalışma, hem *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin daha önce hiç bakılmamış bir açıdan incelemesini sağlayacak, hem de daha sonra yürütülecek araştırmalara örnek oluşturacaktır. Bilimsel bir yayın kaleme alınırken anahtar sözcükleri belirlemek, o araştırmanın kendini okura ifade etmesinde oldukça önemlidir. Yanı sıra anahtar kelimelerin kavram dizinleri için başlıca girdi ve eser niteliğinin de önemli bir unsur olduğu düşünüldüğünde konuyla ilgili yaratılacak her farkındalık bu çalışmayı anlamlı kılacaktır.

Yöntem

Kelime birlikteliği analizi; eser başlığından, özetten veya metinden çıkartılan kelimelerin veya yayınlara atanmış anahtar kelimelerin birlikte görünürlüğünün ortaya konulması anlayışına dayanır. Yöntem 1980’lerde Callon, Courtial, Turner ve Brain tarafından doküman içeriklerini incelemek amacıyla geliştirilmiştir (Janssens, Leta, Glänzel ve De Moor, 2006, s. 1615). Kelime birlikteliği analizi bilimsel literatürdeki anlamsal ilişkileri ortaya koymada güçlü bir yöntem

olup, farklı disiplin ve alanlarda yaygın olarak kullanıldığı gibi (Ding ve Chen, 2014, s. 2084; Milojević, Sugimoto, Yan ve Ding, 2011, s. 1935), kütüphane ve bilgi bilimi alanında da kullanılmaktadır. Örneğin kütüphane ve bilgi biliminin bilişsel yapısı ortaya konurken kelime birlikteliği yönteminden yararlanılmıştır (Milojević ve diğerleri, 2011). Benzer şekilde *Scientometrics* dergisinin entelektüel yapısını ortaya koymada yine kelime birlikteliği yöntemi kullanılmıştır (Ravikumar, Agrahari ve Singh, 2015).

Teknolojik gelişmeler sayesinde kelime birlikteliği yöntemi ile ağ analizi birlikte kullanılarak ve nihayetinde görselleştirme işlemleri gerçekleştirilerek kavramlar arasındaki anlamsal ilişkiler, literatür dermesindeki tematik örüntüler, bilişsel ve entelektüel yapılar, kolay bir şekilde elde edilebilmektedir. Örneğin doktora tezlerinin entelektüel yapısını ortaya koymada kelime birlikteliği yöntemi ile sosyal ağ analizi birlikte kullanılmıştır (Zong ve diğerleri, 2013). Yine sosyal ağ analizi ve kelime birlikteliği birlikte kullanılarak dijital kütüphanelerdeki araştırma paradigmaları ortaya konulmuştur (Zhao ve Zhang, 2011). Türkçe çalışmalarda da kelime birlikteliği ve ağ analizinin birlikte kullanıldığı alan araştırmalarını görmek olanaklıdır. Polat ve Binici (2015) kütüphane ve bilgi bilimi alanındaki literatürün başlık ve öz alanlarındaki salt metni işleyerek yayınlara anahtar kelime tanımlamış, ardından kelime birlikteliği ve ağ analizi yöntemi birlikte kullanılarak alan literatüründe bir tema analizini gerçekleştirmişlerdir.

Bir topluluktaki aktörler arasındaki ilişkiyi ortaya koymada görsel sunumun ön planda olduğu ağ analizlerinde belli bir süreç içerisinde oluşan etkileşim haritalandırılmaktadır. Zamansal olarak genellikle statik bir yapı oluşturan bu görsellerde yeni gruplar, gruplardaki büyümeler veya küçülmeleri izlemek ve yorumlamak zor olmaktadır. Dinamik bir veri yapısı oluşturan bu analiz türlerinde zaman içerisinde topluluktaki ilişki değişimi irdelenmek istendiğinde çoğu defa ağ analizi araçlarının yetenekleri sınırlı kalmaktadır. Yıl bazında ağdaki ilişki düzeyinin yapısal değişimi izleyebilmek için sürekli olarak yeni araçlar ve araçlar geliştirilmekte, yöntemin ve analizin uygulanacağı alana en uygun ve anlamlı sonuçların elde edileceği ortamlar hazırlanmaya çalışılmaktadır.

Yukarıda da ifade edildiği gibi, zaman değişkeni tanımlanmamış ağlarda topluluklardaki yaşanan değişimi izlemek güçtür. Görsel olarak belli bir süreç içerisinde toplulukların oluşumunu ve yapısal değişikliklerini izlemek amacıyla yeni yöntemler aranmaktadır. Dönemsel olarak topluluklardaki evrimsel süreci izlemek amacıyla alüvyonlu diyagram geliştirilmiştir (Rosvall ve Bergstrom, 2010). Web ortamında ücretsiz kullanımı olan MapEquation⁴ aracından yararlanılarak alüvyonlu diyagram oluşturulabilmektedir. Kelime birlikteliği ile dönemsel olarak oluşturulacak ağlarda literatür dermesinde yaşanan değişimi izlemek, alüvyonlu diyagram gösterimi sayesinde mümkün olmaktadır. Böylece konu gelişimi, araştırma eğilimleri, yeni ve gelişmekte olan konular, sönmüş veya çalışılmayan konuların keşfi yapılabilmektedir.

Çalışmanın kapsamını *Türk Kütüphaneciliği* dergisinde yayımlanan hakemli makaleler oluşturmuştur. Dergide makalelere anahtar kelime tanımlama uygulamasına geçiş 2000 yılından sonra gerçekleştiği için, 2000-2016 yıllarındaki yayınlar araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmada yazar tarafından makalelere tanımlanan anahtar kelimeler kullanılarak derginin bilişsel ve entelektüel yapısı hakkında inceleme yapılmıştır. Anahtar kelimelerden oluşan veri yapısı üzerinde, kelime birlikteliği ve ağ analizi yöntemleri kullanılmıştır. Çalışma verileri işlenirken yapılan işlemler özetle şu şekilde olmuştur:

İlk aşamada; *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin web sayfasında hakemli makalelerin künyeleri elde edilmiş ve yazar anahtar kelimelerinin tanımlı olduğu makalelerden bir liste oluşturulmuştur. Liste üzerinde yapılan ilk kontrolde aynı olguyu tanımlayan anahtar kelimelerin farklı biçimde kullanıldığı görülmüştür. Kelimeler tekil/çoğul biçimlerinde, eş anlamlı veya İngilizce tercümeden kaynaklanan farklı türevlerdeki yazılışlarıyla kullanılmıştır.

⁴ <http://www.mapequation.org/index.html>

Anahtar kelime listesinde bir birliktelik sağlamak amacıyla genellikle eş anlamlı veya tekil/çoğul biçiminde varlık gösteren anahtar kelimeler tek bir yapıya dönüştürülmüştür. Örneğin bilgi okuryazarlığı/enformasyon okuryazarlığı, halk kütüphanesi/halk kütüphaneleri anahtar kelimeleri aynı içeriği nitelediklerinden, terimler en sık kullanılanı ile değiştirilmiştir. Söz konusu işlem 40 adet anahtar kelimeye uygulanmıştır.

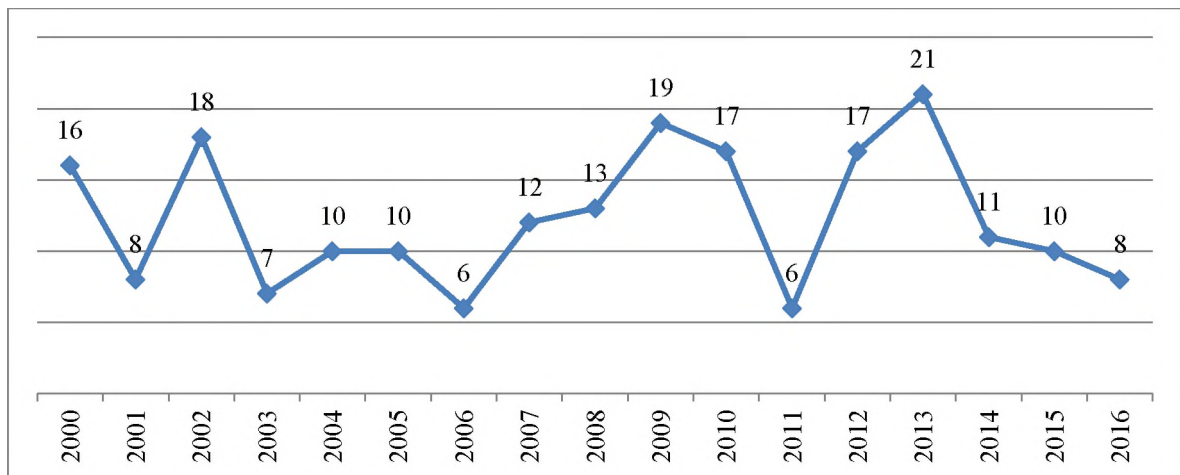
İkinci aşamada; oluşturulan bu liste kullanılarak anahtar kelimelerin temsil ettiği *düğüm matrisi* ile kelime birlikteliklerinin temsil ettiği *ilişkiler matrisi* olmak üzere iki matris elde edilmiştir. Anahtar kelime sıklıklarını, birlikteliklerini ve veri tablolarını gösteren bu matrisler Knime⁵ yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü aşamada; elde edilen matrisler Gephi⁶ programına aktarılarak ağ analizi gerçekleştirilmiş ve dergide işlenen konuların tematik yapısı elde edilmiştir.

Dördüncü aşamada; aynı yöntem ile veriler üç zaman dilimine ayrılmış, her dönem için aynı işlemler gerçekleştirilmiş ve sonuçta üç ağ yapısı elde edilmiştir. Üçüncü aşamada anlatılan işlemlerden farklı olarak burada elde edilen ağlar, ağlar arasındaki önemli yapısal değişiklikleri irdelemeye yardımcı olan MapEquation aracının alüvyon diyagram uygulaması ile analiz edilmiştir. Burada amaç dönemsel olarak dergide işlenen konuların yapısal farklılıklarını, gelişimini ve değişimini görüntülemektir.

Bulgular

Türk Kütüphaneciliği dergisi web sayfasında yer alan verilerden elde edilen bilgilere göre, 2000-2016 yıl aralığında ve cilt 11 sayı 1'den cilt 30 sayı 2'ye kadar olan yayınlarda toplamda 209 hakemli makalenin yer aldığı tespit edilmiştir. Makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında derginin en az hakemli makale yayımladığı yılın aynı sayı ile 2006 ve 2011 yılları ve en fazla hakemli makalenin yayımlandığı yılın 2013 olduğu görülmektedir. Yıllara göre yayımlanan makale sayısında dengeli bir dağılımın olmadığı ve ortalama yıllık yayımlanan hakemli makale sayısının 12,29 olduğu anlaşılmaktadır (Şekil 1). Yıllara göre yayımlanan hakemli makale sayısında genel anlamda sürekli bir dalgalanma söz konusuysen, yayın sayısının zirvede olduğu 2013 yılından sonraki yıllarda bir yıl öncesine göre yayın sayısında istikrarlı bir azalma yaşanmıştır. Araştırmanın yapıldığı dönem içerisinde henüz 2016 yılında iki sayının yayımlandığı ve derginin WoS kapsamında dizinlemeye başladığı göz önüne alınırsa, dergide hakemli makale sayısının artacağı tahmininde bulunmak güç değildir.

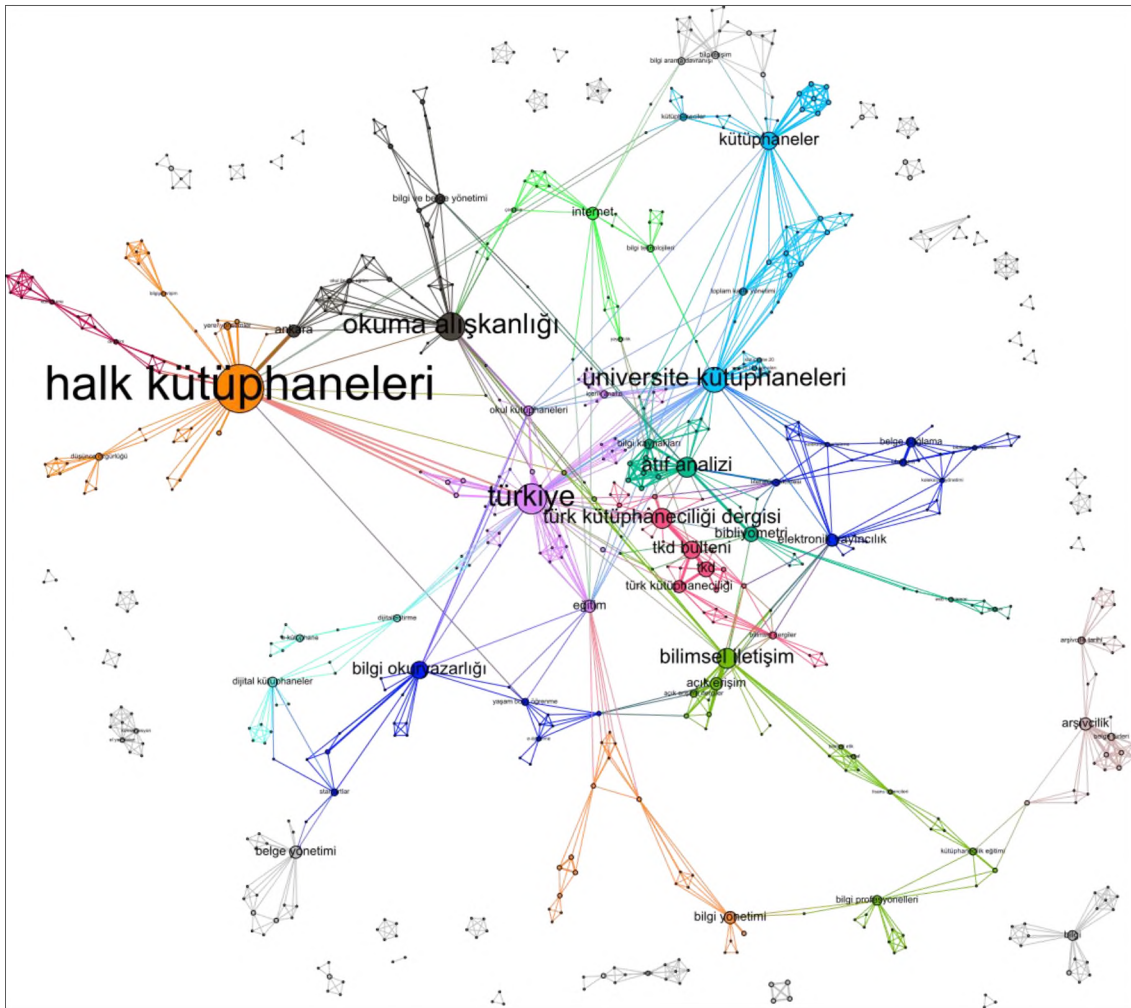
Şekil 1. Hakemli makalelerin yıllara göre dağılımı

⁵ <https://www.knime.org/>

⁶ <https://gephi.org/>

Türk Kütüphaneciliği dergisinde ilgili yıllarda yer alan 209 hakemli makaleye yazarlar tarafından toplamda 653 anahtar kelimenin tanımlandığı tespit edilmiş, yöntem kısmında da belirtilmiş olan aynı olguyu tanımlayan anahtar kelimelerin farklı biçimde kullanılmasından kaynaklanan tekrarı önleme adına veride yapılan standartlaşma sonucunda bu sayı 619'a indirilmiştir. Ortalama her makaleye 2,96 anahtar kelimenin düştüğü anlaşılmaktadır.

Kelime birlikteliği yöntemi ile yapılan ağ analizi sonucunda, 619 düğümden ve 1613 bağlantıdan oluşan Şekil 2'deki görsel elde edilmiştir. Görselde kelimeler arasındaki ilişkiye bakıldığında ortada birbirleri ile bağlantıları olan geniş bir ağ yapısının ve bu ağ yapısının etrafında da bağımsız birçok alt ağların belirginleştiği görülmektedir. Bağımsız olan bu alt ağlar, genellikle bir veya iki makale ile sınırlı olan anahtar kelime gruplarını oluşturmaktadır. **Kelimelerin oluşturduğu topluluklarda genellikle bir yoğunluğun oluşmadığı görülmekte** ve oluşan toplulukların da doküman frekansı (DF) değeri yüksek olan kelimelerin etrafında belirginleştiği anlaşılmaktadır.

Şekil 2. Yazar anahtar kelimelerinin birlikteliklerini gösteren ağ yapısı

Anahtar kelimeler arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamak için ağ yoğunluğu hesaplanmıştır. Yoğunluk bir ağın nasıl bağlandığını tanımlamakta olup, var olan ilişki sayısının olası tüm ilişki sayısına bölünmesi ile elde edilir. Yönlü ve yönsüz çizgelerde farklı formüller kullanılmaktadır (Golbeck, 2013, s. 33). Çalışmadaki ağ yapısı yönsüz çizgelere örnek oluşturduğundan, yönsüz çizgeler için ağ yoğunluğu hesaplanmış ve işlem sonucunda ağ yoğunluğu 0,008 olarak bulunmuştur. Bir ağ yoğunluğunun "0" ve "1" arasında değiştiği göz önüne alındığında saptanan yoğunluk çok düşük seviyededir. Söz konusu bulgu ağdaki aktör sayısının fazla, ilişki durumunun ise zayıf olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ağ yoğunluğunun

düşüklüğünden hareketle, durumu daha net değerlendirebilme adına kelime sıklığına göre birikimli anahtar kelime oranı hesaplanmıştır. Tablo-1’de görüleceği gibi düşük sıklıkta kullanılan anahtar kelimelerin oranının fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yazar anahtar kelimelerinin %92,41’lik oranı iki veya bir defa kullanıldığı görülmektedir. Diğer taraftan 10-19 sayı aralığında makaleye tanımlanan anahtar kelimelerin sayısının dört olduğu, dolayısıyla sıklıkları yüksek anahtar kelimelerin oranının çok az olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 1.

Anahtar Kelime Sıklıkları ve Birikimli Anahtar Kelime Oranı

Sıklık	Kelime Sayısı	Birikimli Anahtar Kelime Oranı
1	482	77,87
2	90	92,41
3	19	95,48
4	7	96,61
5	9	98,06
6	2	98,38
7	3	98,87
8	3	99,35
10	1	99,52
11	1	99,68
12	1	99,84
19	1	100,00

Gephi yazılımında toplulukların tespit edilmesinde yardımcı olan kümeleme mekanizması çalıştırılmış ve kelime topluluklarını temsil eden kümeler renkler ile temsil edilmiştir. Kümelerin isimlendirilmesinde DF değerleri ile en ön planda olan terimlere göre bir isimlendirme yapılacaktır. Eğer dergide işlenen önemli tematik yapıları şu şekilde betimlemek mümkündür:

Topluluk elemanları nispeten yüksek olan kümeler **Türkiye, üniversite kütüphaneleri, okuma alışkanlığı, halk kütüphaneleri, Türk Kütüphaneciliği dergisi, bilimsel iletişim-açık erişim, atf analizi-bibliyometri temaları**; daha küçük grup olarak da **arşivcilik, elektronik yayıncılık-belge sağlama, bilgi okuryazarlığı, internet, bilgi yönetimi, dijital kütüphaneler, belge yönetimi, bilgi arama davranışı** temaları ağ yapısında belirlemektedir.

Görseli daha rahat yorumlayabilmek amacıyla ağda ön plana çıkan terimlerin DF değeri ve derece merkeziliğini gösteren Tablo 2 oluşturulmuştur. Derece merkeziliği, kelimelerin birlikte kullanıldığı kelime sayısını ifade etmektedir. Şekil 2 ve Tablo 2 birlikte değerlendirildiğinde söz konusu toplulukları temsil eden bu anahtar kelimelerin dergide daha derinlemesine veya çeşitli boyutlarıyla ele alınıp alınmadığı anlaşılacaktır.

Halk kütüphaneleri teriminin DF değeri 19, derece merkeziliği değeri 35 olarak bulunmuştur. DF değeri *üniversite kütüphaneleri* terimlerinden yüksek olmasına rağmen derece merkeziliği değerinin daha düşük olması aynı konu veya ilişkili alt konunun aynı boyutunun daha derinlemesine veya daha fazla ele alındığı yönünde değerlendirilebilir.

Okuma alışkanlığı teriminin DF değeri 11, derece merkeziliği değeri ise 33 olarak bulunmuştur. Bu kümenin en belirgin bileşenlerinin *üniversite öğrencileri, okul kütüphaneleri ve okul öncesi eğitim* olduğu görülmüş, bir diğer ifade ile okuma alışkanlığı bu bağlamda ele alınmıştır.

Üniversite kütüphanesi teriminin birliktelik derecesi, yani birlikte kullanıldığı kelime sayısı 44 ve DF değeri de 10 olarak bulunmuştur. Birliktelik değeri sıralamasında bu terimin ikinci sırada olduğu anlaşılmaktadır. Üniversite kütüphanesi terimi ile ilişkili elemanlar incelendiğinde, birliktelik değerinden diğer kümeler ile bağlantılarının olduğu ve konunun çok farklı boyutlarda ele alındığı anlaşılmaktadır. En belirgin bileşen ise *toplam kalite yönetimi ve web uygulamalarıdır*.

Atıf analizi ve *bibliyometri* kümesindeki elemanlar incelendiğinde, diğer konulara nazaran sahip olduğu bileşenler açısından içerik ve isimlendirmenin örtüşmesinde en net topluluk olduğu söylenebilir. Bu kavramların *Türk Kütüphaneciliği* dergisi kümesi ile yan yana konumlanmaları, dergi üzerinde yapılan çeşitli bibliyometrik çalışmalar ile ilişkili olmasından kaynaklandığı açıktır. *Türk Kütüphaneciliği* dergisi ile ilişkili kelimelerin bir topluluk oluşturmaya neden olarak bu konuda yapılmış çeşitli araştırmaların varlığı gösterilebilir. Özellikle 2002 yılında derginin 50. yılına özel yayımlanan sayısındaki makalelerin konunun çekirdeğini oluşturduğunu belirtmek yerinde olacaktır.

Bilimsel iletişim ve *açık erişim* kavramlarının yer aldığı kümedeki bileşenler hiyerarşik bir yapıda bağlantı oluşturmuştur. Bu bileşenleri *bilimsel etik*, *kütüphanecilik eğitimi*, *bilgi profesyonelleri* kavramları oluşturmaktadır. *Kütüphanecilik eğitimi* bileşeninin bir bağlantı ile *arşivcilik* kümesini ağa iliştiirdiği görülmektedir. Kümenin ağdaki ağırlığı ve konumu değerlendirildiğinde, dergide *arşivcilik* konusunun çok fazla yer aldığını söylemek mümkün değildir.

Standartlar terimi bir köprü görevini görerek *belge yönetimi*, *bilgi okuryazarlığı* ve *dijital kütüphaneler* topluluklarını birbirine bağlamıştır. Başka bir deyişle *Türk Kütüphaneciliği*nde standartlar en çok belge yönetimi, bilgi okuryazarlığı ve dijital kütüphaneler konularıyla ilgili olarak ele alınmıştır.

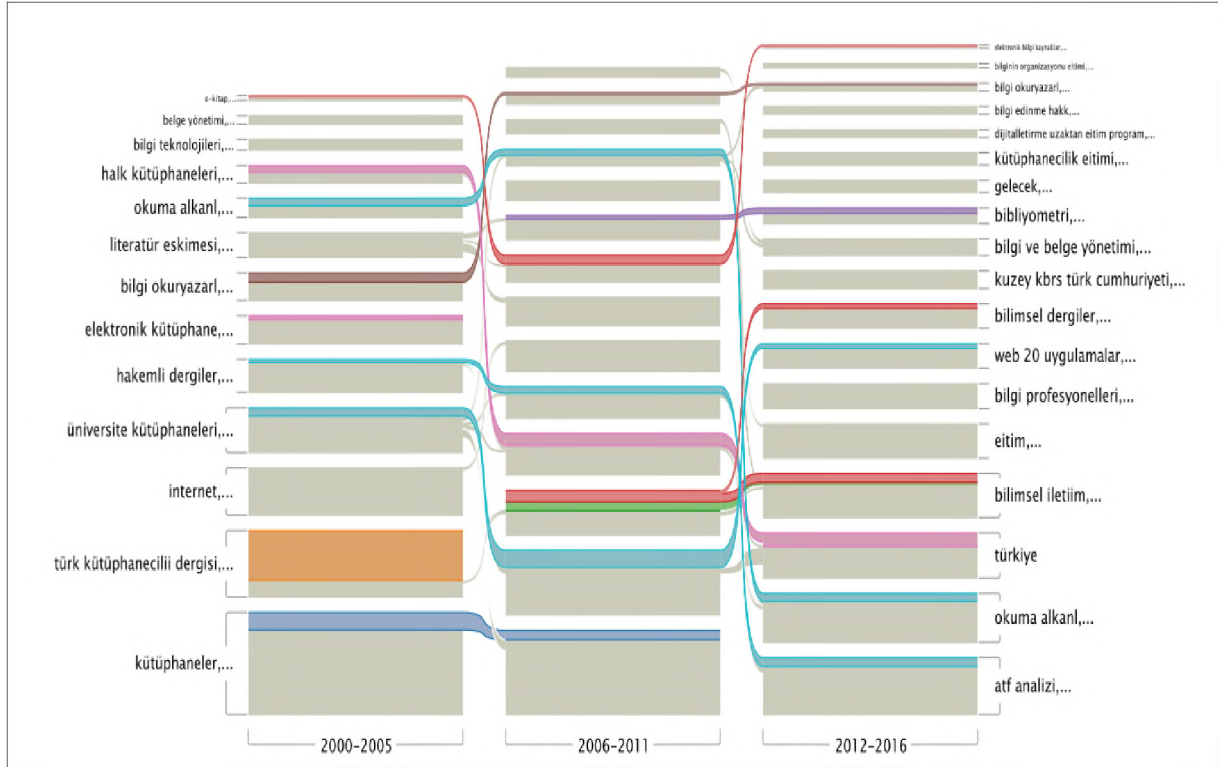
Tablo 2.

Anahtar Kelimelerin Doküman Frekans ve Derece Merkeziliği

Anahtar Kelime	DF	Derece	Anahtar Kelime	DF	Derece
Halk kütüphaneleri	19	35	TKD	6	10
Türkiye	12	48	Ankara	5	12
Okuma alışkanlığı	11	33	Arşivcilik	5	16
Üniversite kütüphaneleri	10	44	Belge yönetimi	5	16
Türk kütüphaneciliği dergisi	8	17	Açık erişim	5	12
Bilimsel iletişim	8	27	Bilgi yönetimi	5	11
Atıf analizi	8	22	Elektronik yayıncılık	5	19
Kütüphaneler	7	29	İnternet	5	17
Bilgi okuryazarlığı	7	18	Türk kütüphaneciliği	5	10
TKD bülteni	7	9	Eğitim	5	24
Bibliyometri	6	15			

Şekil 2’de dikkat çeken *Türkiye*, *kütüphaneler*, *internet* ve *eğitim* terimlerinin derece değerlerine bakıldığında, derece değerlerinin DF değerlerine göre yüksek olduğu görülmektedir. Bunlardan *Türkiye* ve *internet* ayrı bir topluluk oluşturmuştur. Şekil 2 dikkatlice incelendiğinde, diğer kümelerdeki bileşenler ile bağlarının yoğun olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum *Türkiye* ve *internet* kavramlarının diğer konuları sınırlandırmak amacıyla kullanıldığı biçiminde değerlendirilebilir.

Araştırmada *Türk Kütüphaneciliği* dergisinde işlenen tematik konuların dönemsel olarak yapısal değişiklikleri, gelişimi veya farklılıkları da değerlendirilmiştir. 2000-2005, 2006-2011, 2012-2016 yıl aralıklarından meydana gelen üç dönem için yazar anahtar kelimelerden birer ağ oluşturulmuştur. Bu ağlar arasındaki yapısal değişiklikleri ve ilişkileri görmek için alüvyonlu diyagramın özelliğinden faydalanılmıştır. Şekil 3’te, dikdörtgen alanları kelime topluluklarını ve hacmini göstermektedir. Eğriler ise iki dönem arasındaki ilişkiyi temsil etmektedir. Renklendirilen kare ve eğriler, dönemler arasındaki yapısal değişimin izlenimini kolaylaştırmaktadır. Elde edilen görsele göre; dergide işlenen tematik konuların sıralamasında dönemsel olarak farklılıkların olduğu, kelime topluluklarında yapısal değişikliklerin yaşandığı, dergide yer alan bazı konuların takip eden dönemlerde çalışılmadığı ve dönemler arasında aynı konular arasında zayıf bağların olduğu anlaşılmaktadır.

Şekil 3. Dergideki konuların gelişim ve değişimini gösteren alüvyonlu diyagram

Şekil 3 biraz daha detaylı incelendiğinde 2000-2005 döneminde en fazla çalışılan konuların *kütüphaneler*, *Türk Kütüphaneciliği dergisi*, *internet*, *üniversite kütüphaneleri*, *hakemli dergiler*; 2006-2011 döneminde en fazla çalışılan konuların *kütüphaneler*, *üniversite kütüphaneleri*, *açık erişim*, *halk kütüphaneleri*, *atf analizi*; 2012-2016 döneminde en fazla çalışılan konuların ise *atf analizi*, *okuma alışkanlığı*, *Türkiye*, *bilimsel iletişim*, *eğitim* olduğu görülecektir.

Şekil 3'te dikkat çeken bir diğer nokta, dönemler arasında bağlantıların zayıf olmasıdır. Farklı dönemlerde aynı isim ile tanımlanan konular arasındaki geçiş bağlarının zayıf olduğu da görülmektedir. Örneğin ilk iki dönemde en yoğun çalışılan konu *kütüphaneler* terimi ile tanımlanmıştır. İlk dönemden ikinci döneme bağlantı durumu kümenin yoğunluğuna nazaran zayıf görünmektedir. *Kütüphane* ile ilintilenen çeşitli konular dergide işlenmiş ama belli bir olgunluğa erişememiştir. İlk dönemde *kütüphaneler* kategorisinde kümelenen çeşitli konular ileriki dönemlerde dergiye konu olmamıştır. İkinci dönemdeki *kütüphaneler* ile ilişkili konular ise en fazla *toplum kalite yönetimi* ile ilgili olup, birinci dönemden farklı boyutta ele alındığı, bazı bağlantıların *üniversite kütüphaneleri* ile ilişkili olduğu ve üçüncü dönemde çalışılmadığı anlaşılmaktadır. Bu bulgular, *kütüphaneler* anahtar kelimesi ile ilintilendirilmiş konuların fazla olgunlaşmadığı şeklinde yorumlanabilir. Benzer şekilde *internet* kümesi konusu ile ilintili konuların sonraki dönemlerde çalışılmadığı görülmektedir. Daha önceki benzer çalışmalarda da dergide yer aldığı aktarılan *internet* konusunun (Atılğan, 2002, s. 255; Tonta, 2002, s. 296) çalışmamızda ilk dönemden sonra anahtar kelime olarak kullanılmadığı anlaşılmıştır.

Bazı konuların gelişimini ve değişimini de şu şekilde görmek mümkündür: İlk dönemdeki *üniversite kütüphanesi* kümesinin sonraki dönemlerde farklı konularla bağlantısının olduğu anlaşılmaktadır. Bu da konunun farklı boyutlarda ele alındığını göstermektedir. İlk dönemdeki ağırlığı belirgin olan "*Türk Kütüphaneciliği dergisi*" kavramı ikinci dönemde *açık erişim* topluluğunda yer almıştır. *Açık erişim* konusu üçüncü dönemde ise *bilimsel iletişim* ve *bilimsel dergiler* kategorilerinde ilişki göstermiştir.

Dönemler arasında yoğunluğun az ve bağlantı durumunun zayıf olduğu görünse de bazı kavramların sürekli ve kararlı bir şekilde dergide konu edildiği anlaşılmaktadır. Bunlar

üniversite kütüphaneleri, atıf analizi, halk kütüphaneleri, elektronik yayıncılık, bilgi okuryazarlığı konularıdır. Önceki çalışmalarda kütüphane türlerine göre *halk kütüphaneleri* ve *üniversite kütüphanelerinin* dergide yer aldığı yapılan tespitler arasındadır (Atılğan, 2002, s. 255; Çakın, 1980, ss. 21-22; Tonta, 2002, s. 296). Benzer şekilde *okuma alışkanlığı* ve *bilgi okuryazarlığı* konuları da daha önceki çalışmalarda tespit edilmiştir (Atılğan, 2002, ss. 255-256; Tonta, 2002, s.296). Bu açıdan söz konusu bu konuların/kavramların 2000 yılı öncesinden kararlı bir şekilde dergiye konu olduğu anlaşılmaktadır. Yine bu çalışmalarda *kütüphane otomasyonu* konusu (Atılğan, 2002, s. 255; Tonta, 2002, s. 296) dergide öne çıkan konu olarak aktarılmaktadır. Yazar anahtar kelimeleri üzerinde yapılan bu incelememizde ise adı geçen bu konunun belirginleşmediği anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Değerlendirme

Türk Kütüphaneciliği, Türkiye’de bilgi ve belge yönetimi alanının en uzun soluklu ve saygın bilimsel dergisidir. Dergi üzerinde günümüze kadar birçok çalışma yürütülmüş, benzer şekilde bu çalışmada da farklı bir yaklaşım ve yöntem sergilenecek 2000 yılından sonraki hakemli makaleleri kapsayacak şekilde derginin odak ve kapsamı sorgulanmıştır. Makalelere tanımlanan anahtar kelimeler kullanılarak kelime birlikteliği ve ağ analizi yöntemleriyle derginin bilişsel ve entelektüel yapısına ilişkin yürütülen bu çalışmanın bulgularına dayalı değerlendirmeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

- Dergide konu çeşitliliğinin fazla olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla odak ve kapsamının hayli geniş olduğu söylenebilir. Bu durum daha önceki çalışmalara yansıdığı gibi derginin yerel bir özellik taşıması ve dolayısıyla meslek dergilerinin azlığı ile açıklanabilir. Dergi ağırlıklı olarak ülkedeki mesleki sorunları konu edindiğinden bunun doğal sonucu olarak da konu çeşitliliği kaçınılmaz olmaktadır.
- Konular arasındaki ilişki düzeylerinin zayıf olduğu saptanmıştır. Söz konusu bu durum konu çeşitliliğinin bir sonucu olarak kabul edilebilir.
- Yoğunluğu fazla olmasa da dergide bazı konuların (üniversite kütüphaneleri, okuma alışkanlığı, halk kütüphaneleri, atıf analizi, vb.) istikrarlı bir şekilde çalışıldığı anlaşılmıştır.
- Ağırlığı fazla olan ana konuların derinlemesine çalışılmadığı ve konunun farklı boyutlarıyla bağdaştırılarak incelemelerin yürütüldüğü anlaşılmıştır.
- Derginin hakemli bölümünde yer alan makalelerin daha çok uygulamaya yönelik olması ya da uygulamacı olan meslektaşlar için hakemli bölümlerin daha çekici hale getirilmesi, *Türk Kütüphaneciliğinin* mesleki güncellik yeterliliğini arttıracaktır.
- Dergide dönemsel olarak yoğunluğu fazla olan konuların sıralamalarında bir değişim gözlemlenmiştir.
- Tekil anahtar kelimelere ilintilendirilmiş konuların yanı sıra dergide hayat bulan birçok konunun (toplam kalite yönetimi, belge yönetimi, bilgi arama davranışı vb.) zaman içinde gelişim gösteremediği, bir diğer ifade ile fazlaca tartışılmadığı anlaşılmıştır.

Dergi kapsamında yer alacak konular arasındaki ilişki düzeyini artırmak ve konuların gelişimini sağlamak aynı konuya odaklanan daha fazla araştırmayla mümkündür. Bu çabayı harekete geçirmek için, kararlaştırılacak yeni politikalara ve uygulanacak yeni programlara gereksinim vardır. Örneğin; meslek öncelikleri ve sorunsalı hakkında gerçekleştirilecek bilimsel analiz ve araştırmalar çerçevesinde, *Türk Kütüphaneciliğinin* stratejik hedefleri de dikkate alınarak önceden belirlenmiş konulara yönelik yayın teşviki uygulanabilir. Söz konusu bu çaba, aynı konuda daha çok yazarın çalışma yapmasının yolunu açacak ve ele alınan konunun daha derinlikli işlenmesini sağlayacaktır. Disiplinin ihtiyaç duyduğu konularda yayın daveti ve teşviklerinin sayısı artırılarak, yıllık periyodik sayıların dışında *Prof. Dr. Jale Baysal Özel Sayısı*, *Değişen Dünyada Bilgi Yönetimi Sempozyumu Özel Sayısı* örneklerinde olduğu gibi temaya

dayalı özel sayılar çıkarılabilir. Konu ya da tema belirleme işinin akademisyenlerin yanı sıra uygulamacıların da rol aldığı etkinlikler ve bilimsel yöntemler ile ortaya konulması, daha gerçekçi ve uygulanabilir araştırmaların yönetilmesini sağlayacaktır. Bu durumda mesleki gündemin oluşumuna ve sorunsalın çözüme kavuşmasına yönelik daha fazla bilimsel yayının ortaya konmasının yanı sıra daha fazla kişinin nitelikli çalışmalarla katkıda bulunmasını sağlayacağı, diğer taraftan derginin odak ve kapsamının da daha belirginleşeceği düşünülmektedir.

Kaynakça

- Abu Ishneineh, S. (1996). *Türkiye ve Ürdün'de yayımlanan kütüphanecilik dergilerinin karşılaştırmalı içerik analizi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Akbulut, M. (2002). Türk Kütüphaneciliği dergisi / Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni, 1982-1986. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 274-277.
- Aslan, S. A. (1993). Bir yılın ardından. *Türk Kütüphaneciliği*, 7(4), 243-245.
- Aslan, S. A. (2002). Türk Kütüphaneciliği dergisi, 1992-1993. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 278-281.
- Atılğan, D. (1997). Kütüphanecilik dergilerinin mesleğe katkıları. B. Yılmaz (Ed.), *Kütüphanecilik Bölümü 25.Yıl'a armağan* içinde (ss. 109-114). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü.
- Atılğan, D. (2002). Türk Kütüphaneciliği dergisinin yayın yaşamındaki yeri. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 248-256.
- Atılğan, D., Atakan, C. ve Bulut, B. (2008). Türkçe kütüphanecilik dergilerinin atıf analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 22(4), 392-413.
- Bitri, E. ve Keseroğlu, H. S. (2015). Türk Kütüphaneciliği ve Bilgi Dünyası dergilerinin özlerine eleştirel bir bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(2), 241-257.
- Çakın, Y. (1980). *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin içerik ve yazar yönünden değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çapkın, Ç. (2014). Bilimsel elektronik dergilerin kullanımı: Türk Kütüphaneciliği dergisinin işlem günlüğü analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(3), 308-319.
- Ding, W. ve Chen, C. (2014). Dynamic topic detection and tracking: a comparison of HDP, C-word, and cocitation methods. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 65(10), 2084-2097. doi:10.1002/asi.23134
- Golbeck, J. (2013). *Analyzing the social web*. Amsterdam: Morgan Kaufmann.
- Gürdal, O. (2002). Altın yılını yaşayan Türk Kütüphaneciliği dergisinden yansımalar. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 321-328.
- Gülle, M. T. (2012). Türk Kütüphaneciliği'nin 60 yılı. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 641-653.
- Gürdal, O. ve Ertürk, L. (2002). Serüvende sayısal adımlar, "kısa bir öykü". *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 329-344.
- Janssens, F., Leta, J., Glänzel, W. ve De Moor, B. (2006). Towards mapping library and information science. *Information Processing & Management*, 42(6), 1614-1642. doi:10.1016/j.ipm.2006.03.025
- Kaçar, T. (2012). Sosyal bilimler enstitüsü dergilerinin problemleri ve çözüm önerileri. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 757-761.
- Keseroğlu, H. S. (2002). Okur gözüyle TKDB (1952-1986) / TK (1987-2001) dergisinin 50 yılı. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 217-236.
- Kozak, N. (2002). Türk Kütüphaneciliği dergisinin Türkiye'de yayımlanan akademik dergiler içerisindeki yeri üzerine bir inceleme. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 237-247.
- Kurbanoglu, S. S. (1996). Türk kütüphanecilerinin kullandığı dergiler. *Türk Kütüphaneciliği*, 10(2), 105-118.
- Kurulgan, M. (2015). Çağdaş bilgi-belge merkezlerinde yönetim ve *organizasyon*. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

- Milojević, S., Sugimoto, C. R., Yan, E. ve Ding, Y. (2011). The cognitive structure of library and information science: analysis of article title words. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(10), 1933-1953. doi:10.1002/asi.21602
- Polat, C. ve Binici, K. (2015). Kütüphane ve bilgi bilimi alanında tema analizi: metin ve ağ analizi tekniğiyle bir deneme. U. Al ve Z. Taşkın (Ed.), *Prof. Dr. İrfan Çakın'a Armağan* içinde (ss. 209-220). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü.
- Ravikumar, S., Agraphari, A. ve Singh, S. N. (2015). Mapping the intellectual structure of scientometrics: a co-word analysis of the journal *Scientometrics* (2005-2010). *Scientometrics*, 102(1), 929-955. doi:10.1007/s11192-014-1402-8
- Rosvall, M. ve Bergstrom, C. T. (2010). Mapping change in large networks. *PLoS ONE*, 5(1), e8694. doi:10.1371/journal.pone.0008694
- Sefercioğlu, N. (2002). Ellinci yılında Türk Kütüphaneciliği dergisi. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 264-273.
- Şenalp, L. (2002). Türk Kütüphaneciliği dergisi elli yaşında. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 257-263.
- Tonta, Y. (1985). *Türk Kütüphaneciler Derneği'nin gelişmesini engelleyen nedenler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Tonta, Y. (2002). Türk Kütüphaneciliği dergisi, 1987-2001. *Türk Kütüphaneciliği*, 16(3), 282-320.
- Türk Kütüphaneciliği Editörler Kurulu (2014). Türk Kütüphaneciliği dergisi belgeselinin metni: mesleki ve bilimsel iletişimde 60 yıl. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(2), 234-238.
- Yontar, A. ve Yalvaç, M. (2000). Problems of library and information science research in Turkey: a content analysis of journal articles 1952-1994. *IFLA Journal*, 26(1), 39-46. doi:10.1177/034003520002600107
- Zhao, L. ve Zhang, Q. (2011). Mapping knowledge domains of Chinese digital library research output, 1994-2010. *Scientometrics*, 89(1), 51-87. doi:10.1007/s11192-011-0428-4
- Zong, Q.-J., Shen, H.-Z., Yuan, Q.-J., Hu, X.-W., Hou, Z.-P. ve Deng, S.-G. (2013). Doctoral dissertations of library and information science in China: a co-word analysis. *Scientometrics*, 94(2), 781-799. doi:10.1007/s11192-012-0799-1

Summary

Turkish Librarianship, that was first published under the title of *Bulletin of Turkish Librarians Association* from 1952 to 1986, is the official publication of Turkish Librarians' Association. In addition to being a competent and active journal in the field of library and information science in Turkey, it is also one of the oldest academic journals published in Turkey. In 1993 the journal began to be indexed in *LISA* database, in 1994 had an ISSN, and in 1995 a peer reviewed status assigned to it. Due to technological developments, in 2002 the journal established its electronic environment, and with the influence of new academic publishing, in 2006 adopted open access policy. Among others The journal is listed and indexed in *Emerging Sources Citation Index (WoS ESCI)*, *Library and Information Science Abstracts (LISA)*, *Library, Information Science and Technology Abstracts (LISTA)*, *Bibliography of Articles in Turkish Periodicals* and *TUBITAK/ULAKBIM TR Index Social and Humanity Sciences Database* platforms.

The journal is indexed in various national and international databases, directories, and journal assessments. Therefore, we considered appropriate and essential to draw the reader's attention briefly to the thematic patterns of the journal. This consideration constitutes also the main objective of this study. Through this study it is aimed to reveal the thematic patterns of the peer reviewed articles published in this journal. Because of the fact that the *Türk Kütüphaneciliği* started keyword identification only in and after 2000, the scope of this study has been limited with 209 peer reviewed articles published between 2000-2016 (including two issues published in 2016). In the study author keyword were used and word synergy and network analysis techniques were utilized. In order to keep track of the thematic changes occurring periodically in the journal, alluvium diagram visual was used.

Results of the analysis showed; an average of 12.29 of peer reviewed articles per year, and an average of 2.96 keywords per article. Analysis of network structure consisting of 619 keywords, resulted with a low network density. These findings were commented with a high number of actors and a weak relationship in the word community. Other findings showed that topics like university libraries, citation analysis, public libraries, electronic publications and information literacy, though they do not appear intensively, they were used consistently and stably. On the other hand, it was observed that some topics do not show much progression, in other words, though used they have not been argued frequently. It may be concluded that the periodical changes of the thematic structure of the journal are actually changes in the ranking of the topics with a high density.

In the light of these findings, it has been suggested that in order to increase the quality of the journal, new programs and policies are to be implemented. For instance, it was proposed an application of publication encouragement to subjects or objectives concerning professional priorities and issues predetermined in light of the scientific methods.